

الف - عنوان پایان نامه به فارسی:

بررسی تاثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک و محتوای گزارش حسابداری

ب- عنوان پایان نامه به زبان انگلیسی:

Investigating the effect of Accounting Personnel Quality on Audit risk and content of audit report

دائمه و جامعه آماری این تحقیق در کجاست [P1] Commented؟ ذکر شود. چرا که در بیان مساله، خودتان اشاره کرده اید تحقیقات مشابه در خارج کشور نشان دهنده تاثیر مثبت است.

حذف شود [P2] Commented

(1) مقدمه:

اظهار نظر حسابرسان و صلاحیت فنی، وابسته به کیفیت حسابداری می‌باشند در تحقیقی لیبی و لوفت^۱ (۱۹۹۳) به این نتیجه رسیدند که تجربه ناکافی حسابرسان در زمینه تردید حرفه‌ای منجر به نقایص حسابداری می‌شود. بیشتر تحقیقات به دنبال شناسایی ویژگی‌های مربوط به تردید حسابداری و کشف عوامل موثر بر سطح تردید (که در تصمیم‌گیری و فعالیت حسابرسان آشکار شده است) می‌باشد (نلسون^۲، ۲۰۰۹). شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد شرایط اقتصادی مخرب در زمان ورود حسابرسان به بازار کار، چگونگی اظهار نظر حرفه‌ای او را (در زمانی که به عنوان حسابرسان شرکت فعالیت می‌کند) تحت تاثیر قرار می‌دهد. از سوی دیگر بر اساس تئوری سیستمی (ورودی - فرآیند - ستانده^۳) کیفیت کارکنان از قبیل تعداد، تحصیلات و سابقه کاری آنان بسیار مهم است. به گونه‌ای که، کارکنان با کیفیت سازمان ضمن تلاش برای انجام بهینه مسئولیت‌هایشان، به دنبال اجرای مطلوب‌ترین سیاست‌ها و شیوه‌های کنترل داخلی هستند، که این امر موجب افزایش اثربخشی کنترل‌های داخلی می‌شود (لئو و همکاران، ۲۰۱۷).

اضافه شود [P3] Commented

بنابراین، به نظر می‌رسد که با افزایش کیفیت کارکنان سازمان، سرمایه‌گذاری سرمایه انسانی در طراحی و اجرای فرآیند کنترل‌های داخلی افزایش یافته و در نتیجه، اثر بخشی کنترل‌های داخلی بهبود یابد. از طرفی دیگر، ممکن است این تأثیر در شرکت‌هایی که نظارت خارجی قوی دارند، در مقایسه با شرکت‌هایی که از چنین نظارتی برخوردار نیستند متفاوت باشد. بر اساس آخرین مطالعات (دوئل و همکاران، ۲۰۰۷) نظارت برون سازمانی می‌تواند زمینه لازم را برای کاهش مسائل نمایندگی کارکنان فراهم کند و مانع از امتناع کارکنان از انجام مسئولیت‌هایشان شود. یکی از مسائلی که به طور بالقوه مورد توجه تمامی گروه‌های درگیر در شرکت‌ها و ذینفعان می‌باشد؛ سطح حق الزحمه و محتوای گزارش حسابداری می‌باشد. با توجه به اهمیت موضوع بحث شده و نقش مؤثر کیفیت کارمندان حسابداری در حق الزحمه و محتوای گزارش حسابداری، برای روشن ساختن هر چه بیشتر موضوع، در ادامه نخست مساله تحقیق بیان می‌شود، سپس اهمیت و ضرورت انجام تحقیق، اهداف تحقیق تشریح می‌شود و متناسب با آن فرضیه‌های تحقیق تبیین و در نهایت به بیان روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و قلمرو تحقیق پرداخته می‌شود.

آخرین مطالعات در این خصوص مربوط به [P4] Commented سال ۲۰۰۷ است؟

(2) بیان مساله تحقیق:

آماده کردن و ارائه اطلاعات حسابداری مالی، مبنایی برای فراهم کردن زمینه تصمیم‌گیری اقتصادی است و هرگونه تصمیم‌گیری به اطلاعات نیازمند است (نهندی و تقی زاده خانقاه، ۱۳۹۶) در همین راستا، قضاوت فرآیندی است که طی آن افراد در مورد جنبه‌هایی از موضوعی که در حال تصمیم‌گیری است فکر و اظهار نظر می‌کنند.

این موضوع مخالف نداشته؟ چگونگی کار و حل [P5] Commented مسئله در این تحقیق تبیین شود.

1 Libby and luft
2 Nelson
3 Input-process-output theory

اول آن کجاست؟ بهتر است درج شود (از سوی [P6] Commented
دیگر)

تصمیمات اشتباه، اغلب نتیجه قضاوت‌های اشتباه است. بنابراین، برای بهبود تصمیمات باید اشتباهات در قضاوت‌ها شناسایی و به حداقل رساند (رهنمای رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۴). حسابرسی یک فعالیت قضاوتی محسوب می‌شود. در واقع پاسخگویی به تعداد زیادی از مسائل و ابهاماتی که نتیجه ماهیت حسابرسی هستند، تنها با تکیه بر قضاوت حرفه‌ای امکان‌پذیر است. در یک مفهوم بسیار کلی، حسابرسی شامل دو وظیفه است که هر دو به شدت به شواهد وابسته هستند: الف) جمع‌آوری شواهد، ب) ارزیابی شواهد جمع‌آوری شده (زهانگ، ۲۰۰۵). بنابراین می‌توان گفت که محوری‌ترین موضوع در حسابرسی، قضاوت در مورد کمیت و کیفیت شواهد حسابرسی است. لازم به ذکر است که قضاوت در حسابرسی منجر به گزارش حسابرسی می‌شود که محتوای آن دارای بندهای شرط و نوع اظهار نظر حسابرسی می‌باشد. از طرفی ریسک بالاتر ارزیابی شده منجر به هزینه بالاتر حسابرسی می‌شود. دوم، عملکرد ضعیف در حوزه کنترل‌های داخلی و عملیات حسابداری و گزارش‌دهی می‌تواند به حسابرسان نشان دهد که فقدان مدیریت و صداقت وجود دارد (چن و همکاران، ۲۰۱۶). عملکرد ضعیف در حوزه‌های عملیات حسابداری و گزارش‌دهی پرسش قابلیت اطمینان سیستم کنترل داخلی را مطرح می‌کند (داقیناندان و رامان، ۲۰۰۶؛ هوگان و ویلکینز، ۲۰۰۸؛ هویتاش و همکاران، ۲۰۰۸).^۵ این قضیه می‌تواند باعث شود حسابرس ارزیابی نامطلوبی از توانایی شرکت برای تولید اطلاعات مالی با کیفیت داشته باشد که هزینه‌های (حق‌الزحمه) حسابرسی را افزایش می‌دهد (دوگار و همکاران، ۲۰۱۵).^۶

آخرین پژوهش‌ها نشان می‌دهند که کارکنان نقش بسیار مهم و کلیدی در فعالیت‌های شرکت بر عهده دارند. مثلاً، بولتون و همکاران^۷ (۲۰۱۶) در تحقیق خود نشان دادند بین رضایت کارکنان و بازده بلند مدت سهام شرکت‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین باء و همکاران^۸ (۲۰۱۱) به بررسی ساختار سرمایه شرکت از دیدگاه روابط شرکت و کارکنان پرداختند. نتایج نشان داد شرکت‌هایی که با کارکنان خود منصفانه رفتار می‌کنند هزینه‌های بدهی کمتری نیز دارند. در تحقیقی مشابه وو و لئو^۹ (۲۰۰۹) نیز تأثیر کیفیت کارکنان بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه شرکت‌های خصوصی چینی را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد کیفیت کارکنان بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه تأثیر مثبتی دارد. گلاداشتین^{۱۰} (۱۹۸۴) ضمن معرفی نظریه ورودی-فرآیند-ستاده تصدیق کرد چهار مؤلفه اصلی و تعیین کننده اثربخشی گروه شامل ترکیب گروه، ساختار گروه، منابع موجود و ساختار سازمانی می‌باشد. علاوه بر تحقیقات انجام شده کیفیت کارکنان همچون تعداد، تحصیلات و سابقه کاری آنها نیز دارای اهمیت بسیاری است. به عنوان مثال، گی و مک وی^{۱۱} (۲۰۰۵) نشان دادند یکی از علل اصلی ناکارآمدی کنترل داخلی کمبود کارکنان با کیفیت است. زیرا کارکنان با کیفیت، علاوه بر تلاش برای بهتر انجام دادن مسئولیت‌هایشان، به دنبال اجرای هر چه مطلوب‌تر سیاست‌ها و رویه‌های کنترل داخلی هستند که این امر به نوبه خود، موجب افزایش اثربخشی کنترل‌های داخلی شرکت‌ها می‌شود. همچنین، کارکنان با کیفیت از طریق فرآیندهای کاری خود بر اثربخشی کنترل داخلی تأثیر گذارند (لیو و همکاران، ۲۰۱۷).^{۱۲}

بنابراین، کارکنانی که سابقه کاری بالایی دارند: آشنایی بیشتری با فرهنگ و روابط داخلی شرکت دارند که این امر موجب بهبود اثربخشی فرآیند ارتباطات و تعامل بین آنها می‌شود (زنگر و لورنس، ۱۹۸۹).^{۱۳} با توجه به اینکه

1 Zhang
2 Chen and Et al
3 Raghynandan and Rama
4 Hogan and Wilkins
5 Hoitash et al
6 Doogar et al
7 Bolton and Et al
8 Bae and Et al
9 Wu and Liu
10 Gladstein
11 Ge and McVay
12 Liu and Et al
13 Zenger and Lawrence

اثربخشی ارتباطات در کیفیت کنترل داخلی بسیار مهم است، بنابراین کارکنان سازمان که دارای سابقه کاری بالایی هستند می‌توانند با ارتقای اثربخشی ارتباطات، کیفیت کنترل داخلی شرکت را افزایش دهند. به طور کلی با توجه به اینکه کنترل‌های داخلی منجر به انضباط مالی و بهبود وضعیت گزارشگری و حسابداری شرکت می‌شود لذا هزینه حسابداری کمتری را به همراه دارد زیرا حسابرسان از ریسک کمتری در جهت انجام کار حسابداری برخوردار می‌شوند که این مهم نهایتاً می‌توان منجر به بهبود محتوای گزارشی حسابداری گردد. بنابراین، مطابق با نظریه ورودی- فرآیند- ستاده، می‌توان انتظار داشت کیفیت کارکنان تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر هزینه و محتوای گزارشی حسابداری شرکت داشته باشد. بر پایه این استدلال، گو و همکاران^۱ (۲۰۱۶) دریافتند که شرکت‌هایی کارکنان با کیفیت، هزینه حسابداری کمتر و شرایط و ضوابط مطلوب‌تری دارند. به همین ترتیب، لیو و همکاران (۲۰۱۷) و فردیناند و همکاران^۲ (۲۰۲۰) نیز شواهدی مبنی بر وجود روابط بالا ارائه نمودند.

با توجه به اینکه امروزه سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری در روند فعالیت‌های سازمان‌ها و محیط اقتصادی کشورها نقش بسیار مهمی ایفا می‌کنند، لذا اعتبار بخشی این اطلاعات می‌تواند بر قابلیت اتکاء آن بیفزاید. طبق تحقیق فردیناند و همکاران (۲۰۲۰) انتظار می‌رود که کیفیت کارکنان منجر به افزایش کنترل داخلی و بهبود در روند فعالیت‌های مالی واحد اقتصادی گردد که این مهم منجر به کاهش ریسک و بهبود در محتوای گزارش حسابداری می‌شود. لذا در این پژوهش سعی بر آن است که تأثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک و محتوای گزارش حسابداری، مورد بررسی قرار گیرد.

۳) اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن:

امروزه سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری در روند فعالیت‌های سازمان‌ها و محیط اقتصادی کشورها نقش بسیار مهمی ایفا می‌کنند. بر همین اساس ماهیت و فلسفه وجودی حسابداری، قضاوت حرفه‌ای است که نقش کلیدی در اطلاعات حسابداری دارد. حسابرسان باید قضاوت حرفه‌ای خود را هم در استفاده مناسب (به جای تهیه کنندگان صورت‌های مالی استانداردهای حسابداری) و هم در انجام حسابداری به طور مداوم به کار گیرند. قضاوت حرفه‌ای در کار حسابداری و فرآیند آن موضوع پیچیده‌ای است و تحت تأثیر عوامل متعددی است. این موضوع موجب بروز مباحث جدید در حرفه حسابداری از جمله افزایش هزینه‌های حسابداری شده است. از طرفی با توجه به نقشی کیفیت کارمندان حسابداری در کنترل‌های داخلی شرکت که منجر به بهبود این مهم می‌شود. لذا این پژوهش ضمن آنکه موجب بسط ادبیات نظری موجود در حوزه سرمایه انسانی می‌شود، می‌تواند به سرمایه‌گذاران، تنظیم‌کنندگان بازار سرمایه و تنظیم‌کننده‌های حسابداری کمک کند تا تأثیر کیفیت کارکنان بر بهبود گزارش‌گری مالی شرکت‌ها را بهتر درک کنند و آنها را در تصمیم‌گیری هدایت کند. با توجه به مباحث مذکور، این تحقیق به دنبال آن است که ضرورت موجود تأثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر **حق‌الزحمه** و محتوای گزارش حسابداری را تبیین نماید.

۴) هدف های تحقیق:

هدف کلی این تحقیق بررسی تأثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک و محتوای گزارش حسابداری می‌باشد. لذا برای رسیدن به این هدف، اهداف جزئی زیر تبیین می‌گردد.

در این قسمت ، بیشتر به موضوع تجربه **Commented [P7]:** کارکنان به عنوان نماینده و پروکسی کیفیت کارکنان اشاره کرده اید، د ر مقدمه دو متغیر دیگر (تحصیلات و تعداد کارکنان) نیز عنوان شده است. آیا تحقیقی با ورود این متغیرها انجام شده یا همین فقدان مسئله تحقیق شماست؟

رفرنس تحقیقاتی ندارد. اصلاح شود. **Commented [P8]:**

بر ریسک **Commented [P9]:**

وجه تمایز و نوآوری این پژوهش در **Commented [P10]:** چیست؟ اشاره شود

اهداف آرمانی و کاربردی را بنویسید **Commented [P11]:**

1 Guo and Et al
2 Ferdinand and Et al

هدف اول: تبیین تاثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک حسابرسی.
هدف دوم: تبیین تاثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر محتوای گزارش حسابرسی.

Commented [P12]: به توضیحات مندرج در قسمت بالای پیشینه مراجعه شود

۵) سوال ها یا فرضیه های تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه):

- بر اساس مبانی نظری ارائه شده، فرضیات زیر مطرح می گردد:
- فرضیه ۱: کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک حسابرسی تاثیر دارد.
- فرضیه ۲: کیفیت کارمندان حسابداری بر محتوای گزارش حسابرسی تاثیر دارد.
- فرضیه ۱-۲: کیفیت کارمندان حسابداری بر نوع اظهار نظر حسابرسی تاثیر دارد.
- فرضیه ۲-۲: کیفیت کارمندان حسابداری بر تعداد بندهای شرط تاثیر دارد.
- فرضیه ۳-۲: کیفیت کارمندان حسابداری بر تعداد بندهای بعد از اظهار نظر تاثیر دارد.

۶) مدل تحقیق:

با توجه به اینکه این تحقیق به بررسی تاثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک و محتوای گزارش حسابرسی می پردازد، لذا متغیرهای مستقل، وابسته و کنترلی به شیوه مدل های آماری مطرح شده در تحقیق های فردیناند و همکاران (۲۰۲۰)، لئو و همکاران (۲۰۱۷)، اشلیمن و لاوسن (۲۰۱۷) و هوآنگ و همکاران (۲۰۱۶) اندازه گیری می شوند که در جدول زیر قابل مشاهده است:

مدل فرضیه (۱):

$$AR_{it} = \beta_0 + \beta_1 APQ_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 REITNA_{it} + \beta_4 ATURN_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 LIQ_{it} + \beta_7 ROA_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 AUDTYPE_{it} + \beta_{10} AUDCHANGE_{it} + \beta_{11} B\_IND_{it} + \beta_{12} OWNER_{it} + e_{it}$$

مدل آزمون فرضیه ۱-۲:

$$MAO_{it} = \beta_0 + \beta_1 APQ_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 REITNA_{it} + \beta_4 ATURN_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 LIQ_{it} + \beta_7 ROA_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 AUDTYPE_{it} + \beta_{10} AUDCHANGE_{it} + \beta_{11} B\_IND_{it} + \beta_{12} OWNER_{it} + e_{it}$$

مدل آزمون فرضیه ۲-۲:

$$NBEFORE_{it} = \beta_0 + \beta_1 APQ_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 REITNA_{it} + \beta_4 ATURN_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 LIQ_{it} + \beta_7 ROA_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 AUDTYPE_{it} + \beta_{10} AUDCHANGE_{it} + \beta_{11} B\_IND_{it} + \beta_{12} OWNER_{it} + e_{it}$$

مدل آزمون فرضیه ۳-۲:

$$NAFTER_{it} = \beta_0 + \beta_1 APQ_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 REITNA_{it} + \beta_4 ATURN_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 LIQ_{it} + \beta_7 ROA_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 AUDTYPE_{it} + \beta_{10} AUDCHANGE_{it} + \beta_{11} B\_IND_{it} + \beta_{12} OWNER_{it} + e_{it}$$

در این مدلها، برای سنجش متغیرهای تحقیق Commented [P13]: تنها از مولفه کیفیت کارمندان استفاده نشده است بلکه تنها یکی از این متغیرها کیفیت کارکنان است. چگونه اثر مابقی متغیرها همچون پیچیدگی شرکت، گردش دارائنها و غیره را کنترل و حذف خواهید کرد؟ ضمناً اجزا و شاخص های کیفیت کارکنان در مدل به تفکیک اشاره نشده است

- AR = ریسک حسابرسی در سال t و در شرکت i
- MAO = نوع اظهار نظر در سال t و در شرکت i
- $NBEFORE$ = تعداد بندهای شرط در سال t و در شرکت i
- $NAFTER$ = تعداد بندهای بعد از اظهار نظر در سال t و در شرکت i
- APQ = کیفیت کارمندان حسابداری در سال t و در شرکت i
- $SIZE$ = اندازه شرکت در سال t و در شرکت i
- $REITNA$ = پیچیدگی شرکت در سال t و در شرکت i
- $ATURN$ = گردش کل داراییها در سال t و در شرکت i

LEV = اهرم مالی در سال t و در شرکت i
 LIQ = نسبت جاری در سال t و در شرکت i
 ROA = بازده دارایی‌ها در سال t و در شرکت i
 $LOSS$ = زیان‌ده بودن در سال t و در شرکت i
 $AUDTYPE$ = نوع حسابرس در سال t و در شرکت i
 $AUDCHANGE$ = تغییر حسابرس در سال t و در شرکت i
 B_IND = استقلال هیأت مدیره در سال t و در شرکت i
 $OWNER$ = تمرکز مالکیت در سال t و در شرکت i
 e_{it} = خطای مدل (پسماند مدل)

- متغیر مستقل

متغیر مستقل پژوهش، کیفیت کارمندان حسابداری شرکت (APQ) است که برای اندازه‌گیری آن مطابق با پژوهش لئو و همکاران (۲۰۱۷) از سه معیار شامل سابقه کاری، سطح تحصیلات و تعداد کارکنان شرکت استفاده شده است. از آنجایی که استفاده از هر یک از معیارهای ذکر شده به صورت جداگانه، ممکن است باعث ایجاد ابهام و کسب نتایج غیرقابل اعتماد و پایا در سنجش کیفیت کارکنان شود، بنابراین معیارهای ذکر شده در یک شاخص ترکیبی با یکدیگر ترکیب می‌شوند. بدین منظور ابتدا هر یک از این معیارها پس از محاسبه، به صورت اعداد صفر یا یک استاندارد می‌شوند. به طوری که، اگر سابقه کاری کارکنان شرکت بالاتر از میانگین شرکت‌های نمونه باشد به آن عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر به آن تعلق می‌گیرد، همچنین در صورتی که نسبت کارکنان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر شرکت بیشتر از میانگین شرکت‌های نمونه باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر تعلق می‌گیرد و چنانچه تعداد کارکنان شرکت بیشتر از میانگین شرکت‌های نمونه باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر اختصاص داده می‌شود. در نهایت حاصل جمع مقادیر فوق برای هر شرکت در هر سال، بیانگر شاخص کیفیت کارکنان آن شرکت خواهد بود (لئو و همکاران، ۲۰۱۷).

- متغیرهای وابسته

در این تحقیق متغیرهای وابسته شامل ریسک و محتوای گزارش حسابرسی می‌باشد که اندازه‌گیری آن به شرح زیر می‌باشد:

ریسک حسابرسی: در این پژوهش به پیروی از پژوهش لئو و همکاران (۲۰۱۷) و مطابق با نتایج پژوهش‌های هی و همکاران (۲۰۰۶)، ونکاتارامن و همکاران (۲۰۰۸) و هوآنگ و همکاران (۲۰۱۴) از لگاریتم طبیعی حق‌الزحمه‌ی حسابرسی برای اندازه‌گیری ریسک حسابرسی استفاده می‌شود.

نوع اظهارنظر: برای اندازه‌گیری این متغیر از نوع اظهار نظر حسابرس استفاده می‌شود، به طوری که اگر اظهارنظر حسابرس تعدیل نشود (از نوع مقبول باشد)، عدد ۱ (یک) و در غیر این صورت عدد ۰ (صفر) لحاظ می‌شود (برادران حسن زاده و همکاران، ۱۳۹۵).

تعداد بندهای شرط: برای اندازه‌گیری این متغیر، از تعداد بندهای قید شده قبل از اظهار نظر استفاده می‌شود (همان منبع).

تعداد بندهای بعد از اظهار نظر: به منظور سنجش این متغیر با احتساب بندهای ذکر شده در گزارش حسابرسی و بندهای گزارش حسابرس قانونی، تنها از موارد عدم رعایت قانون تجارت (بندهای منفی گزارش حسابرس) استفاده می‌شود (همان منبع).

- متغیرهای کنترلی

روش سنجش و اندازه گیری متغیرهای کنترلی به شرح زیر می باشد:

اندازه شرکت: برای این منظور از مجموع دارایی های شرکت لگاریتم طبیعی می گیریم.

پیچیدگی شرکت: مجموع حساب های دریافتی و موجودی ها کالا را بر کل دارایی های شرکت تقسیم می کنیم.

گردش کل دارایی ها: فروش خالص را بر کل دارایی های شرکت تقسیم می کنیم.

اهرم مالی: کل بدهی ها را بر کل دارایی های شرکت تقسیم می کنیم.

نسبت جاری: دارایی های جاری شرکت را بر بدهی های جاری شرکت تقسیم می کنیم.

بازده دارایی ها: قبل از کسر مالیات سود را بر کل دارایی های شرکت تقسیم می کنیم.

زیان شرکت: در صورتی که شرکت گزارش زیان در سال جاری کرده باشد، برای آن مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر در نظر خواهیم گرفت.

نوع حسابرس: در صورتی که سازمان حسابرسی، حسابرسی شرکت را عهده دار باشد، مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر در نظر خواهیم گرفت.

تغییر حسابرس: اگر حسابرس نسبت به سال قبل تغییر کرده باشد، مقدار آن یک و در غیر این صورت مقدار آن صفر خواهد بود.

استقلال هیأت مدیره: برابر است با درصد اعضای غیر موظف در هیأت مدیره.

تمرکز مالکیت: برابر است با درصد سرمایه گذاران عمده ی شرکت (بیش از ۵ درصد)

(۷) پیشینه علمی و مطالعات انجام شده گذشته

پیشینه داخلی:

با توجه به اینکه در مورد تاثیر بررسی تاثیر کیفیت کارمندان حسابداری بر ریسک و محتوای گزارش حسابرس، تحقیقی در ایران انجام نشده است اما تحقیقات مذکور نزدیک به تحقیق حاضر می باشد.

رمضانپور (۱۳۹۹) در تحقیقی رابطه بین کیفیت کارکنان با دفعات و خطای پیش بینی سود مدیران را مورد بررسی قرار داد. جامعه آماری تحقیق را شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ تشکیل می دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش رگرسیون چند متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد رابطه مثبت و معناداری بین کیفیت کارکنان و دفعات پیش بینی سود مدیران وجود دارد. اما بین کیفیت کارکنان و خطای پیش بینی سود مدیران رابطه معناداری دیده نشد.

سرتیبی و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی به بررسی ارتباط بین حاکمیت شرکتی با هزینه های حسابرسی پرداختند. جامعه آماری تحقیق را شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دادند. نتایج نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرضیه های پژوهش تأیید نشدند. یعنی بین مالکیت مدیریتی، مالکیت نهادی و هزینه های حسابرسی رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین بین ابعاد استقلال هیات مدیره، اقتدار سهامداران شناور آزاد و حسابرس داخلی و هزینه های حسابرسی نیز رابطه معناداری وجود ندارد.

واعظی و حاجی ها (۱۳۹۶) در تحقیقی به بررسی تاثیر سرمایه گذاری تحقیق و توسعه بر روی حق الزحمه حسابرسی پرداختند. جامعه آماری تحقیق را شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دادند. نتایج حاصله نشان داد هزینه های تحقیق و توسعه سرمایه گذاری شده بر حق الزحمه حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارند.

Commented [P14]: چارچوب نظری به طور صحیح درج شود؛ استناد و انجام به میزان کافی، ارائه مدل مفهومی ارتباط صحیح بین چارچوب تئوریک و فرضیه ها ایجاد گردد

Commented [P15]: جدول خلاصه تحقیقات آورده شود

Commented [P16]: تحقیقات متناسب و مرتبط آورده شود

Commented [P17]: در دامنه بررسی های انجام شده

برادران حسن زاده و همکاران (۱۳۹۵) تأثیر برخی ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر محتوای گزارش حسابرسان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج بررسی فرضیه‌ها نشان داد، در شرکت‌های با درصد مالکان نهادی بالا و حسابرس بزرگتر، احتمال دریافت گزارش مقبول بیشتر است. همچنین، احتمال دریافت گزارش مقبول کاهش می‌یابد در صورتی که وظایف مدیرعامل از رئیس هیئت مدیره تفکیک شود. همچنین نتایج نشان داد تعداد بندهای قبل از بند اظهار نظر با وجود مالکان نهادی و مرجع حسابرسی کاهش یافته است. علاوه بر این، نتایج نشان داد تعداد بندهای بعد از بند اظهار نظر با تفکیک وظایف مدیرعامل از رئیس هیئت مدیره و مرجع حسابرسی نیز، کاهش یافته است. از سویی دیگر، تعداد بندهای عدم توافق نیز با وجود مالکان نهادی و مرجع حسابرسی کاهش و استقلال هیئت مدیره نیز منجر به افزایش تعداد بندهای عدم توافق شده است.

رویایی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی به بررسی رابطه بین تردید حرفه‌ای و قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل پرداختند. جامعه آماری تحقیق را حسابرسان مستقل در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران تشکیل می‌دادند. به تعداد ۱۵۰ حسابرس مستقل به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه تعدیل شده هرت و همکاران استفاده شد. نتایج نشان داد رابطه معنادار و مثبتی در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران بین تردید حرفه‌ای و قضاوت حرفه‌ای وجود دارد. حجازی و اسماعیل یکی (۱۳۹۲) در تحقیق خود تأثیر سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان بر اثربخشی کنترل‌های داخلی را مورد بررسی قرار دادند. جامعه آماری تحقیق را شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می‌دادند که به عنوان نمونه ۱۲۰ شرکت در بازه زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ انتخاب شدند. نتایج نشان داد شرکت‌های دارای سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان کمتر از شرکت‌هایی که سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان کنترل داخلی ضعیفی دارند. همین‌طور شرکت‌های زیان‌دهی که در دوره مذکور فعالیت‌های یکپارچه‌سازی و آموزش داشته‌اند، ارزش بازار کمتر و عمر استقرار سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان آنها کوتاه‌تر و در سیستم کنترل داخلی احتمالاً درجه پایین‌تری از ضعف را تجربه کرده‌اند.

پیشینه خارجی:

فردیناند و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی رابطه بین کیفیت پرسنل حسابداری، ریسک حسابرسی و پاسخ حسابرسان پرداختند. در این مطالعه برای اندازه‌گیری کیفیت پرسنل حسابداری از سطح تحصیلات استفاده شده است. آنها از طریق بررسی نتایج حسابرسی شواهدی از چگونگی تأثیر کیفیت کارکنان حسابداری بر ریسک حسابرسی به دست آوردند. نتایج تحقیق آنها نشان می‌دهد حسابرسان هزینه‌های بالاتری را دریافت می‌کنند و احتمالاً تعدیل حسابرسی را برای شرکت‌هایی که پرسنل حسابداری آنها سطح تحصیلات پایین‌تری دارند انجام می‌دهند. رابطه بین تحصیلات پرسنل حسابداری و هزینه‌های حسابرسی معکوس است. همچنین در شرکت‌هایی که فعالیت‌های پیچیده‌تری دارند، این رابطه قوی‌تر است. نتایج دیگر تحقیق آنها نشان داد مؤسسات حسابرسی از نظر استراتژیک شرکای با تجربه‌تری را به شرکت‌هایی اختصاص می‌دهند که پرسنل حسابداری آنها از سطح تحصیلات پایین‌تری برخوردار هستند. روی هم رفته، این یافته‌ها نشان می‌دهد که کیفیت پرسنل حسابداری بر ریسک حسابرسی و نتایج حسابرسی تأثیر می‌گذارد.

کاری و همکاران (۲۰۱۸)، به بررسی "گزارش داوطلبانه مسئولیت اجتماعی شرکت و هزینه‌های حسابرسی در چین" پرداختند. این مطالعه یک همبستگی مثبت بین گزارش داوطلبانه مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR) و هزینه‌های حسابرسی در چین را در میابد. برخلاف تحقیق قبلی، گزارش افشاء مسئولیت اجتماعی در چین همراه با مدیریت سود بیشتری است. نتایج حاکی از آنند که شرکت‌های چینی از گزارش افشاء مسئولیت اجتماعی به

عنوان تدبیر استراتژیک برای ظاهرسازی^۱ استفاده می‌کنند و اینکه حساب‌برسان هزینه‌های بیشتری را در پاسخ به ریسک حساب‌رسی بالا رفته و تلاش حساب‌رسی بیشتر به عهده می‌گیرند. علاوه بر این، اثرات مثبت گزارش افشاء مسئولیت اجتماعی بر هزینه‌های حساب‌رسی و مدیریت سود^۲ برای واحدهای تجاری غیردولتی (غیر SOE ها) نسبت به واحدهای تجاری دولتی، قابل توجه‌تر هستند که پیشنهاد می‌کنند غیر SOE ها کاملاً اصول افشاء مسئولیت اجتماعی را در بر نمی‌گیرند و لزوماً از گزارش افشاء مسئولیت اجتماعی برای ایجاد ظاهر قانونی استفاده می‌کنند. در تست‌های بیشتر، در میابیم که غیر SOE ها با عملکرد افشاء مسئولیت اجتماعی بالاتر یا گزارشات طولانی‌تر افشاء مسئولیت اجتماعی با هزینه‌های کمتر حساب‌رسی و مدیریت سود کمتری همبسته هستند.

لئو و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیق خود تأثیر نظارت خارجی بر رابطه بین کیفیت کارکنان با اثربخشی کنترل‌های داخلی را مورد بررسی قرار دادند. جامعه آماری تحقیق را شرکت‌های چینی تشکیل می‌دادند که تعداد ۱۵۲۲ شرکت به عنوان نمونه طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد و از مدل‌های رگرسیون چند متغیره به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد. نتایج نشان داد کیفیت کارکنان موجب بهبود اثربخشی کنترل‌های داخلی شرکت‌ها می‌شود. همچنین نتایج نشان داد تأثیر مثبت و معنادار کیفیت کارکنان در شرکت‌های دارای نظارت خارجی بر اثربخشی کنترل‌های داخلی مراتب بیشتر از سایر شرکت‌های فاقد نظارت خارجی است.

کال و همکاران^۴ (۲۰۱۷) در تحقیقی به بررسی تأثیر کیفیت کارکنان بر پیامدهای گزارشگری مالی پرداختند. نمونه مورد بررسی شامل ۳۴۰۹۰ شرکت در بازار سرمایه آمریکا طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۲ بود. جمع‌آوری اطلاعات به روش پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه انجام شد. نتایج نشان داد بین کیفیت کارکنان شرکت و کیفیت اقلام تعهدی رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد و همچنین با کاهش نقاط ضعف کنترل‌های داخلی تجدید ارائه صورت‌های مالی نیز کاهش می‌یابد.

لو و همکاران^۵ (۲۰۱۷) در تحقیقی با عنوان "تأثیر بلندمدت شرایط اقتصادی بر اظهار نظر حساب‌رس" دریافتند که در زمان ورود حساب‌برس به بازار کار، شرایط اقتصادی بر اظهار نظر و تصمیم‌گیری او تأثیر بلند مدت دارند. به طور خاص، شرکای حساب‌رسی که حرفه‌ی خود را در طول رکود اقتصادی شروع کرده‌اند، تعدیلات حساب‌رسی را مکرراً منتشر می‌کنند. برای نمونه‌های سال - شرکت‌ها با عدم تعدیلات حساب‌رسی، احتمال بیشتری وجود دارد که حساب‌برسان رکود، یک نظر حساب‌رسی تعدیل شده منتشر کنند. علاوه بر این، شرکت‌هایی که توسط حساب‌برسان رکود حساب‌رسی می‌شوند، احتمال کمتری دارند که گزارشات مالی و مقررات افشا را نقض کنند. همچنین، یافته‌های ما نشان می‌دهند که مرحله ابتدایی حرفه، یک دوره تکوینی مهم (بحرانی) برای حساب‌برسان می‌باشد و اینکه شرایط اقتصاد کلان رایج در زمان ورود حساب‌برس به بازار کار، اظهار نظر او را دائماً در معرض آسیب قرار می‌دهد.

گو و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی به بررسی ارتباط بین کیفیت کارکنان با نقاط ضعف کنترل‌های داخلی و تجدید ارائه صورت‌های مالی پرداختند. جامعه آماری تحقیق را شرکت‌های بازار سرمایه چین تشکیل می‌دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش مدل‌های رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان داد که شرکت‌هایی که کارکنان با کیفیت دارند، در مقایسه با شرکت‌هایی که فاقد کارکنان با کیفیت هستند از نقاط ضعف کنترل‌های داخلی و تجدید ارائه صورت‌های مالی کمتری برخوردار هستند.

1 Window dressing
2 Earnings management
3 State owned enterprise
4 Call and Et al
5 Luo and et al

حبیب و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقی به بررسی تأثیر برخی از ویژگی‌های حاکمیت شرکتی همچون مالکیت نهادی، اعضای غیرموظف هیئت مدیره، دوگانگی مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره و حسابرسی داخلی را بر نوع گزارش حسابرسان پرداختند. نتایج نشان داد احتمال دریافت گزارش مقبول با حضور تعداد بالای اعضای غیرموظف در ترکیب هیئت‌مدیره و همچنین به کارگیری از حسابرسان داخلی، افزایش می‌یابد. همچنین دوگانگی وظیفه مدیرعامل، احتمال دریافت اظهار نظر تعدیل شده حسابرسی را افزایش می‌دهد. آنها همچنین بین مالکیت نهادی و نوع اظهار نظر حسابرسان رابطه معناداری مشاهده نشد.

۸) روش تحقیق:

تحقیق حاضر از حیث هدف کاربردی و از حیث روش توصیفی-همبستگی است که با استفاده از داده‌های استخراج شده از صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تحلیل رابطه‌ی همبستگی می‌پردازد. این تحقیق در چهارچوب استدلال قیاسی - استقرایی انجام خواهد شد. دلیل استفاده از روش همبستگی، کشف روابط همبستگی بین متغیرها است. تحقیق همبستگی از انواع تحقیقات توصیفی است. در تحقیق حاضر نخست به آزمون همبستگی بین متغیرهای تحقیق می‌پردازیم و در صورتی که بین متغیرها همبستگی وجود داشت، مدل‌های رگرسیونی چندگانه را برآورد می‌کنیم. از سوی دیگر تحقیق حاضر از نوع پس رویدادی (نیمه تجربی) است، یعنی براساس تجزیه و تحلیل اطلاعات گذشته و تاریخی (صورت‌های مالی شرکت‌ها) انجام می‌شود. همچنین این پژوهش از نوع مطالعه کتابخانه‌ای و تحلیلی - علی است و مبتنی بر تحلیل داده‌های تابلویی (پانل دیتا) نیز می‌باشد.

تحقیق از بعد زمانی طولی است، از منظر [P18] Commented فرایند اجرایی کمی است و از نظر نتیجه کاربردی است. اضافه شود

۹) جامعه آماری و حجم آن:

در تحقیق حاضر برای تعیین حجم نمونه آماری، از روش حذفی سیستماتیک (غریبال‌گری) استفاده شده است. به بیانی دیگر شرایط انتخاب شرکت‌ها به عنوان نمونه آماری بستگی به موارد زیر دارد. شرکت‌هایی که ویژگی‌های زیر را داشته باشند به عنوان نمونه انتخاب می‌شوند.

اشاره به بورس اوراق بهادار تهران [P19] Commented

۱. به منظور رعایت قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت‌ها باید در پایان اسفندماه هر سال خاتمه یابد.
۲. در طول مدت تحقیق، فعالیت خود را متوقف نکرده‌اند و دوره مالی خود را تغییر نداده‌اند.
۳. تمام اطلاعات مورد نیاز شرکت‌ها برای تحقیق در دسترس باشد.
۴. شرکت، جزء بانک‌ها و موسسات مالی به عنوان مثال؛ شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، شرکت‌های هلدینگ و لیزینگ‌ها (نباشند).
۵. قبل از سال ۱۳۹۵ در بورس پذیرفته شده و تا سال ۱۴۰۰ ادامه داشته باشند.

۱۰) روش گردآوری اطلاعات:

در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است. در این روش از مقالات مجلات معتبر به دست آمده از سایت‌های علمی اینترنتی استفاده شد. همچنین مجله‌های علمی، نمایه‌ها، پایان‌نامه‌های دکترای و کارشناسی ارشد و کتاب‌های مرتبط با موضوع نیز استفاده شده است. در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات از سایت سازمان بورس اوراق بهادار، نرم افزارهای ره‌آور نوین و تدبیر پرداز استفاده می‌شود.

خواهد شد [P20] Commented

خواهد شد [P21] Commented

۱۱) روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده از تحقیق حاضر شامل دو بخش به شرح زیر می‌باشد:

الف) آمار توصیفی:

به منظور توصیف یافته‌ها، از جداول و نمودارهای فراوانی استفاده خواهد شد.

ب) آمار استنباطی:

آمار استنباطی مورد استفاده در این تحقیق عبارت است از:

- آزمون جاک- برا:

جهت سنجش نرمال بودن توزیع تجربی متغیرها از این آزمون استفاده خواهد شد.

- آزمون دیکی فولر افزوده:

به منظور سنجش مانایی متغیرهای تحقیق از این آزمون استفاده خواهد شد.

- آزمون چاو و هاسمن:

به منظور تعیین تابلویی و یا تلفیقی بودن مدل تحقیق از آزمون چاو و در صورت تابلویی بودن آن به منظور سنجش اثرات ثابت یا تصادفی در مدل از آزمون هاسمن استفاده خواهد شد.

- رگرسیون خطی داده‌های ترکیبی:

به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق از برازش مدل رگرسیون خطی چندگانه به روش داده‌های ترکیبی استفاده خواهد شد. ضرایب متغیرهای مدل رگرسیونی با استفاده از آزمون t استیودنت، آزمون می‌گردد. در این تحقیق برای آزمون معناداری کلی مدل رگرسیون برازش شده از آماره فیشر (F) در سطح ۹۵ درصد اطمینان استفاده می‌شود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار Eviews استفاده می‌شود.

۱۲) متغیرها و واژه‌های کلیدی:

در این قسمت تعریف متغیرهای تحقیق به طور کامل شرح داده شده است.

کیفیت کارمندان حسابداری: کیفیت کارمندان اشاره به مجموعه‌ای از کارها یا عملکردهای سازمانی دارد که منجر به مشارکت و بهره‌وری بیشتر شود طبق پژوهش لئو و همکاران (۲۰۱۷) برای اندازه‌گیری کیفیت کارمندان حسابداری از سه معیار سابقه‌کاری، سطح تحصیلات و تعداد کارکنان شرکت استفاده می‌شود اما از آنجا که بکارگیری هر یک از معیارهای فوق به طور مجزا، ممکن است باعث بروز ابهام و حصول نتایج غیرقابل اتکاء در اندازه‌گیری کیفیت کارکنان شود لذا غالبا در تحقیقات از معیارهای مذکور در یک شاخص ترکیبی استفاده می‌شود.

حق‌الزحمه حسابرسی: حق‌الزحمه حسابرسی هرگونه وجهی است که بابت ارائه خدمات حسابرسی، براساس توافق و قرارداد به حسابرس یا مؤسسه حسابرسی پرداخت می‌گردد. در ادامه حق‌الزحمه پرداختی به حسابرسی شامل دو قسمت مجزاست: اول، هزینه‌های مربوط به تلاش حسابرسان و ریسک تأمین مالی را نشان می‌دهد، که حق‌الزحمه عادی حسابرس نامیده می‌شود. حق‌الزحمه حسابرسی عادی یا مورد انتظار با توجه به عواملی مانند اندازه صاحب‌کار، پیچیدگی عملیات صاحب‌کار و ریسک خاص صاحب‌کار تعیین می‌شود. قسمت دوم هم به عنوان حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی نامیده می‌شود، این گونه حق‌الزحمه‌ها را می‌توان بر مبنای روابط خاصی بین حسابرسی و صاحب‌کار تعریف کرد (چو و همکاران، ۲۰۱۰).

محتوای گزارش حسابرسی: اگر چه استانداردهای حسابرسی ارجاعات متعددی به محتوای گزارش و قضاوت حسابرسی دارد، اما تعریفی از قضاوت حرفه‌ای حسابرسان ارائه نکرده است. با این حال می‌توان گفت قضاوت

در این تحلیل از طریق داده‌های اولیه: [P22] Commented
گردآوری شده، ابتدا متغیرهای تحقیق را محاسبه و اندازه‌گیری و سپس از طریق شاخص‌های آمار توصیفی آنها را طبقه‌بندی و تلخیص می‌نماید. شاخص‌های توصیفی مرکزی این تحقیق شامل: میانگین، میانه و مد و شاخص‌های پراکندگی کمینه بیشینه انحراف معیار، چولگی و کشیدگی میانه

جاری‌گیو براو: [P23] Commented

فرآیندی است که در آن افراد درباره‌ی جنبه‌های مربوط به مسأله مورد تصمیم‌گیری، فکر و اظهار نظر می‌کنند که نتیجه آن همان محتوای گزارش حسابرسی می‌شود (مهام، ۱۳۸۲، ۴۰).^۵ روی هم رفته محتوای گزارش حسابرسی نتیجه تحلیل‌های حسابداران رسمی بر پایه برداشت‌های آنها از موقعیت‌های واقعی، بخصوص موقعیت‌های پیچیده است (فردیناند و همکاران، ۲۰۲۰).

۱۳) منابع مورد استفاده (فارسی و انگلیسی):

۱. برادران حسن‌زاده، رسول- عسگر پاک‌مرام، قادر حسین بابایی، علی فریادی بناب. (۱۳۹۵). "تأثیر برخی ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر محتوای گزارش حسابرسان". دانشکده مدیریت دانشگاه تهران. دوره ۲۳، شماره ۲، صص ۱۷۲-۱۵۵
۲. حجازی، رضوان، اسماعیل یکبا، غریبه. (۱۳۹۲). "تأثیر سیستم‌های برنامه ریزی منابع سازمانی (ERP) بر اثربخشی کنترل‌های داخلی در رابطه با گزارشگری مالی". پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۳ (۲)، صص ۳۸-۱۷
۳. رمضانپور، محمد. (۱۳۹۹). "بررسی رابطه کیفیت کارکنان بر دفعات و خطای پیش‌بینی سود مدیران در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی گلستان.
۴. رهنمای رودپشتی، فریدون. وکیلی فرد، حمیدرضا. لک، فضل اله. محسنی، عبدالرضا. (۱۳۹۴). سبک حسابرس و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی. حسابداری مدیریت. دوره ۸، شماره ۲۵، صفحه ۲۹-۴۷
۵. رویایی رمضانعلی، یعقوب نژاد احمد، آذین فرکاوه. (۱۳۹۳). "ارتباط بین تردید حرفه‌ای و قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل" دوره ۶، شماره ۲۲، صص ۹۵-۶۷
۶. سرتیبی، سینا. سرتیبی، حسین. فاضل، سرتیبی. (۱۳۹۷). "بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی با هزینه‌های حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". دومین همایش بین المللی افق‌های نوین در علوم مدیریت و حسابداری، اقتصاد و کارآفرین ایران
۷. قائمی، محمد حسین. مهدی شهریار. (۱۳۸۸). "بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و عملکرد مالی شرکت‌ها". دوره اول. شماره (۱)، صص ۱۲۸-۱۱۳
۸. هندی، یونس. تقی زاده خانقاه، وحید. (۱۳۹۶). "بررسی تأثیر پرداخت سود سهام و عدم انتشار اخبار بد بر خطر سقوط قیمت سهام با تأکید بر عدم تقارن اطلاعاتی". بررسی‌های حسابداری و حسابرسی. دانشکده مدیریت دانشگاه تهران. دوره ۲۴، شماره ۱، صص ۴۰-۱۹
9. Bae, K., Kang, J., & Wang, J. (2011). Employee treatment and firm leverage: a test of the stakeholder theory of capital structure. *J. Financ. Econ*, 100, 130-153.
10. Bolton, B., Q. Lian., K. Rupley, & Zhao, J. (2016). Industry contagion effects of internal control material weakness disclosures, *Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting*, 1-14.
11. Call, A. C., Campbell, J. L., Dhaliwal, D. S., & Moon J. R. (2017). Employee quality and financial reporting outcomes. *Journal of accounting and Economics*, 64(1), 123-149.
12. Carey, P., Liu, L., Qu, W. (2017). Voluntary Corporate Social Responsibility Reporting and Financial Statement Auditing in China, *Journal of Contemporary Accounting & Economics* (2018), doi: <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2017.09.002>
13. Chen, L., Srinidhi, B., Tsang, A., Yu, W. (2016). Audited financial reporting and voluntary disclosure of corporate social responsibility (CSR) reports. *Journal of Management Accounting Research*.
14. Doogar, R., Sivadasan, P., Solomon, I., 2015. Audit fee residuals: Costs or rents? *Review of Accounting Studies* 20, 1247-1286.
15. Ferdinand A Gul, Bin Lin, Zhifeng Yang, Min Zhang, and Haoran Zhu. (2020). "Accounting Personnel Quality, Audit Risk, and Auditor Responses". Electronic copy available at: <https://ssrn.com/abstract=3665535>
16. Ge, W., & McVay, S. (2005). The disclosure of material weaknesses in internal control after the Sarbanes-Oxley Act. *Account. Horizons*, 19 (3), 137-158.
17. Gladstein, D. L. (1984). Groups in context: a model of task group effectiveness. *Adm. Sci. Quart*, 29 (4), 499-517.
18. Guo, J., Huang, P., Zhang, Y., & Zhou, N. (2016). The effect of employee treatment policies on internal control weaknesses and financial restatements. *Account. Rev*, 91 (4), 1167-1194.
19. Hogan, C., Wilkins, M., 2008. Evidence on the audit risk model: Do auditors increase audit fees in the presence of internal control deficiencies? *Contemporary Accounting Research* 25 (1), 219-42.

20. Hoitash, R., Hoitash, U., Bedard, J., 2008. Internal control quality and audit pricing under the Sarbanes-Oxley Act. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 27 (1), 105-26.
21. Liu, C., Lin, B., & Shu, E. (2017). Employee quality, monitoring environment and internal control. *China Journal of Accounting Research*, 10 (1), 51-70.
22. Wu, Y., & Liu, X. (2009). Human capital and R&D activity: evidence from Chinese private enterprises. *China Econ*, 4, 1567-1590 (in Chinese).
23. Zang, A. (2005). Evidence on the trade off between real manipulation and accrual manipulation. Working paper, Unive of Rochester. 7, 163-187.
24. Zenger, T. R., & Lawrence, B. S. (1989). Organizational demography: the differential effects of age and tenure distributions on technical communication. *Acad. Manage. J*, 32 (2), 353-376.